

ИНИЦИАТИВЕН РОДИТЕЛСКИ КОМИТЕТ

ДО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ,
КОМИСИЯ по образованието, науката и
въпросите на децата, младежта и спорта

ЧРЕЗ
НАЦИОНАЛНА МРЕЖА ЗА ДЕЦАТА

ОТ
“ИНИЦИАТИВЕН РОДИТЕЛСКИ
КОМИТЕТ” - сдружение с нестопанска
цел, представлявано от адв. Ирина Юлий
Абаджиева-Репуц – председател

На вниманието на г-н Огнян Стоичков – председател на Комисията по
образованието, науката и въпросите на децата, младежта и спорта

ОТНОСНО

Законопроект за Закон за изменение и допълнение на Закона за омбудсмана
№ 202-01-6, внесен от МС на 30.01.2012 г.

Уважаеми г-н Стоичков,

В отговор на Ваше писмо Изх. № КН-253-09-34/09.02.2012 г. до Национална
мрежа за децата, представлявано от г-н Георги Богданов, с което ни предоставяте
възможност на неправителствените организации, обединени в НМД да изразим
становище по §2 от законопроекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за
омбудсмана № 202-01-6, внесен от МС на 30.01.2012 г., в указания от Вас срок
представяме настоящото.

Като цяло подкрепяме предвидените изменения в §2 и сл. от законопроекта.
Те отразяват изискванията на Ратифицирания от Република България Факултативен
протокол към Конвенцията на Организацията на обединените нации против
изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или
наказание от 18.12.2001 г., както е отразено в Мотивите към законопроекта.

**Считаме обаче, че предвидените изменения на закона относно
правомощията на омбудсмана по отношение закрилата правата на децата са
недостатъчни и не отговарят в задоволителна степен на Препоръките на
Комитета по правата на детето към ООН от 06.06.2008 г., приети на неговата
48 сесия по повод втория периодичен доклад на България от 21.05.2008 г.**

В тях е отбелязано:

ИНИЦИАТИВЕН РОДИТЕЛСКИ КОМИТЕТ

“Независим мониторинг

1. *Въпреки че Комитетът приветства създаването на институцията на Омбудсмана на национално и регионално ниво, Комитетът е загрижен, че институцията на Омбудсмана няма специален мандат да наблюдава, подкрепя и защитава правата на децата. Също така, Комитетът е загрижен поради липсата на достатъчно човешки ресурси в институцията на Омбудсмана, ангажирани с проблемите на децата. Комитетът изказва съжаление, че Омбудсманът не е акредитиран от Международния координационен комитет на националните институции за популяризиране и защита на правата на човека (ICC), което да гарантира съответствие с Парижките принципи.*

2. *Комитетът препоръчва на държавата да възложи на независима агенция мандат за мониторинг и популяризиране правата на децата, както и осигуряване на достъпен механизъм за подаване на жалби от деца и техни представители. Тази агенция следва да бъде обезпечена с достатъчно човешки и финансов ресурс, за да изпълни мандата си в съответствие с Парижките принципи (включени в резолюция 48/134 от 20.12.1993 на Общото събрание) и Общ коментар №2 (CRC/GC/2002/2) относно ролята на независимите национални институции за правата на човека. **Тази агенция може да представлява отделно бюро за правата на детето или да бъде част от институцията на Омбудсмана, като бъде назначен пълномощен заместник-омбудсман по правата на децата.** Комитетът препоръчва също така Омбудсманът да кандидатства за акредитация пред Международния координационен комитет на националните институции за популяризиране и защита на правата на човека (ICC).*»

В законопроекта не се предвижда фигурата на изричен заместник-омбудсман по правата на децата, както е посочено в цитираната по-горе препоръка. Направените в доклада за България констатации на Комитета по правата на детето към ООН обуславят необходимостта от специални усилия за мониторинг, координация и специализирана работа по закрила правата на децата предвид «обезпокоителните» резултати от проведенния мониторинг. Проблемите на закрилата на правата на децата в България са значително по-сериозни в сравнение с тези в повечето европейски страни. Комитетът е констатирал *«липсата на координация най-вече по отношение на отделите за закрила на детето на местно ниво, а на различните органи по закрила не се предоставят достатъчно правомощия, човешки и финансов ресурс.»*

В Препоръките за България на Комитета по правата на детето към ООН е казано следното: *“Комитетът приветства наличието на механизми за подаване на жалби и сигнали за извършване на проучвания, които да позволяват да бъдат*

ИНИЦИАТИВЕН РОДИТЕЛСКИ КОМИТЕТ

регистрирани оплакванията на децата, настанени в институции или в центрове за задържане. **Но Комитетът е загрижен за множеството сведения за наличието на малтретирани и измъчвани деца, както и за това, че подобни данни не са налични, особено за случаите на насилие в училищата и полицейските управления.**

Комитетът препоръчва на държавата:

- a) Да разшири и улесни възможността децата да подават оплаквания за лошо отношение към тях в тези институции и да се гарантира преследване на извършителите;
- b) Да увеличи усилията за премахване на всякакви действия, които включват унижително отношение или уронване на личното достойнство на децата в училищата, интернатите и центровете за задържане на деца-правонарушители;
- c) Да подобри обучението на персонала в тези институции с цел по-доброто разбиране на правата на децата, които трябва да се спазват и там;
- d) Да повиши чувствителността на учителите в училище по отношение на сбиванията и тормоза в класните стаи и в училищата, както и да стимулира училищните власти да приемат планове за действие срещу причиняващото вреда поведение.

Във връзка с проведеното изследване на ООН за насилието срещу деца, Комитетът препоръчва на държавата:

a) Да предприеме всички необходими мерки за прилагането на препоръките, направени в изследването на ООН за насилието срещу деца (A/61/299), като вземе предвид резултатите и препоръките от проведената в Любляна от 5 до 7 юли 2005 г. регионална консултация за страните от Европа и Централна Азия. По-специално, Комитетът препоръчва на държавата да обърне внимание на следните препоръки:

- засилване на ангажираността и предприемане на действия на национално и местно ниво
- приоритизиране на превенцията
- поощряване на ценности, които отричат насилието и повишаване на обществената информираност
- повишаване капацитета на работещите с деца
- създаване на достъпни за децата системи за сигнализиране и предоставяне на услуги за децата

b) Да използва тези препоръки като механизъм за действие в сътрудничество с гражданското общество и по-специално по отношение включването на децата в процеса, с цел да се гарантира, че всяко дете е защитено от всякакви форми на физическо, сексуално или психическо насилие; да ускори предприемането на конкретни и, където се налага, разписани във времето

ИНИЦИАТИВЕН РОДИТЕЛСКИ КОМИТЕТ

действия, които да предотвратят и да се противопоставят на такова насилие и злоупотреба;

с) Да се търси техническо сътрудничество в това отношение от Представителството на Върховния комисариат по човешките права, УНИЦЕФ, Световната здравна организация, както и с други организации като: Международна организация по труда, ЮНЕСКО, Върховният комисариат за бежанците към ООН, Представителството на ООН по въпросите на престъпността и разпространението на наркотични вещества, както и партньори от неправителствения сектор.

Предвид обстоятелството, че Република България е обвързана в еднаква степен с изпълнението на Конвенцията за правата на детето и с оглед процедурна икономия би следвало в законодателната инициатива за изменението на Закона за омбудсмана да бъде включено и изпълнението на Препоръките на Комитета по правата на детето към ООН от 2008 г. Повечето от тях биха могли да бъдат в значителна степен изпълнени ако се законодателно се регламентира института на Заместник-Омбудсман по правата на детето, за да се упражнява именно гражданският контрол върху ефективността на администрациите, различните организации, съдебната система и всички институции на държавата.

Обособяването на Заместник-Омбудсман по правата на децата със съответните определени в закон правомощия ще бъде и една допълнителна гаранция, че спазването правата на децата и прилагането на нормите в тази област ще бъде следено от специализирана и експертна неправителствена институция, ползваща се със законодателна инициатива и упражняваща гласност в обществото ни.

В този смисъл бихме могли да представим детайлно предложение за допълнителни текстове към законопроекта, с оглед неговото допълване от носителите на законодателна инициатива.

С уважение

адв. Ирина Юлий Абаджиева-Репуц — председател на ИРК — член на НМД